

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Slaný, Komenského náměstí 618, okres Kladno

Komenského náměstí 618, 274 01 Slaný

Identifikátor školy: 600 044 301

Zřizovatel: Město Slaný, Velvarská 136, 274 53 Slaný

Školský úřad Kladno, K Nemocnici 2007, 272 01 Kladno

Termín konání orientační inspekce: 10. - 16. květen 2000

Čj.	022 190/00-5067
Signatura	ob3ct109

Základní škola Slaný, Komenského náměstí 618, okres Kladno (IZO: 102 102 147), je úplná základní škola s právní subjektivitou; má jedno odloučené pracoviště v budově gymnázia (274 01 Slaný, Smetanovo náměstí 1310), kde jsou umístěny čtyři třídy (II. C, III. A, III. B, III. C). Ve školním roce 1999/2000 má celkem 22 tříd a navštěvuje ji 638 žáků, z tohoto počtu je 322 dívek. Součástí školy je školní družina (IZO: 113 200 102).

Ročník	Počet tříd	Počet žáků v ročníku	Z toho dívek
1.	3	83	42
2.	3	87	46
3.	3	78	33
4.	3	83	36
5.	2	62	32
1. st. celkem	14	393	189

Ročník	Počet tříd	Počet žáků v ročníku	Z toho dívek
6.	2	65	38
7.	2	64	30
8.	2	58	33
9.	2	58	32
2. st. celkem	8	245	133

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Časová dotace předmětu na 1. a 2. stupni je v souladu se schválenými učebními plány. V 1. až 9. ročníku jsou v jedné hodině třídy děleny na skupiny (z důvodu velkého počtu žáků). Z volitelných předmětů je vyučováno cvičení z českého jazyka v 8. a 9. ročníku. Žáci mají možnost zapojit se do zájmového útvaru Klub mladého diváka. Pro vlastní vzdělávací činnost mají vyučující zpracovány časové tematické plány, pro výuku literatury ve třídě VII. B nejsou sestaveny. Kontrolou třídní knihy ve třídě VIII. B bylo zjištěno, že bylo vyučováno učivo o slovesných třídách a vzorech (sedm hodin), které v osnovách vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 26. srpna 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998 není zařazeno. Bezprostřední příprava vyučujících na hospitované hodiny byla většinou dobrá. Plánování a příprava výuky českého jazyka je celkově na průměrné úrovni.

Výuku českého jazyka na 1. stupni vedou třídní učitelky, z nichž polovina má odbornou a pedagogickou způsobilost, na 2. stupni ji zajišťují čtyři vyučující (jedna nemá příslušnou odbornou způsobilost). Český jazyk se vyučuje v kmenových učebnách, jejichž prostředí je především na 1. stupni velmi podnětné pro výuku daného předmětu. Vybavení učebními pomůckami je na průměrné úrovni. Pro výuku je využíván knižní fond školní knihovny. Při hospitacích bylo zjištěno, že zajištění učebnicemi pro výuku literatury je nedostatečné - ve třídě IX. B je žáci nemají k dispozici, ve třídě VIII. A se používají zastaralé učebnice (z roku 1988). V některých hospitovaných hodinách byly zaznamenány dílčí nedostatky z hlediska psychohygienických zásad - např. nedostatky v členění výuky, v zařazení relaxačních prvků. Personální podmínky jsou celkově průměrné, materiální podmínky mají citelně slabá místa, psychohygienické podmínky jsou průměrné.

Z hlediska využívaných forem a metod práce byly mezi hospitovanými hodinami patrné rozdíly. Jedna hodina literární výchovy vycházela z činnostních forem učení, žáci pracovali ve skupinách, informace získávali z odborné literatury; funkčně byl zařazen krátký výklad a obrazový materiál, recitace básní umožnila žákům i citový prožitek. Další vyučovací jednotky této složky jazyka byly založeny především na frontálních činnostech (např. individuální zkoušení, řízený rozhovor, krátký výklad, společná četba, rozbor uměleckého textu, zápis,

kresba obrázku). Pozitivně je hodnoceno uplatnění dramatizace, využití připravených žákovských referátů, prolínání mezipředmětových vazeb. Při vyučování mluvnického učiva se kromě frontálních činností uplatnila práce ve dvojicích či skupinách; byly zařazeny úkoly z učebnice nebo pracovních sešitů, nové učivo bylo vyvozováno za spoluúčasti žáků; chyběla diferenciací činností. Na 1. stupni se uplatnilo v jedné hodině využití Pravidel českého pravopisu a pozitivně lze hodnotit práci s počítačovými výukovými programy při opakování učiva. Výuka na 1. stupni byla v jednom případě zpestřena soutěživými prvky.

Jen jedna hodina byla pro žáky málo podnětná, dominantní úlohu měla vyučující, výuka převážně spočívala v předávání informací. Frontální opakování učiva přecházelo ve výklad nové látky a zápis na tabuli a do sešitu (prováděn bez aktivní spoluúčasti žáků), rozbor individuální četby uměleckého textu byl proveden částečně. Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny celkově jako průměrné.

Vstupní motivace měla převážně formu seznámení s cíli hodiny nebo kratšího řízeného rozhovoru. Ve třídě VI. B měli žáci prostor pro uplatnění poznatků z praktického života, při výuce literatury ve třídě VII. A byly vhodně využity regionální prvky. V průběhu jedné vyučovací jednotky nebyli žáci dostatečně motivováni. Za individuální a skupinové výkony byli žáci hodnoceni slovní pochvalou, známkou nebo obrázkem. V menší míře byli žáci vedeni k hodnocení výsledků spolužáků. Závěrečné zhodnocení proběhlo ve většině hodin, shrnutí učiva je opomíjeno. Při hodnocení žáků je přeceňována mluvnická složka českého jazyka, v malé míře je zaměřena pozornost na hodnocení dalších složek jazyka. Dostatečně není prováděna kontrola sešitů z literární výchovy na 2. stupni. Celkově má oblast motivace a hodnocení průměrnou úroveň.

Kladně je hodnoceno vedení žáků ke vzájemné spolupráci a toleranci při skupinových činnostech. V hodinách byla vytvořena přátelská atmosféra, dohodnutá pravidla komunikace byla dodržována. Úroveň vyjadřovacích dovedností byla průměrná, byly tolerovány jednoslovné a strohé odpovědi, v některých případech probíhala komunikace jen s aktivnějšími žáky. V oblasti komunikace a interakce jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

Celkově je úroveň výuky českého jazyka ve sledovaných hodinách hodnocena jako průměrná.

Matematika (1. stupeň)

Časová dotace předmětu odpovídala ve všech ročnících učebnímu plánu zvoleného vzdělávacího programu. Pozitivem bylo dělení jedné hodiny týdně ve všech třídách. Při porovnání zápisů probraného učiva v třídních knihách s osnovami bylo konstatováno jejich přeplňování ve třídách:

III. C (přímá úměrnost, souřadnice bodů, kružnice, kruh, koule, trojúhelníková nerovnost, konstrukce trojúhelníka),

IV. A a IV. C (rovnice, rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník, úhlopříčky čtverce a obdélníka, pravoúhlý trojúhelník, osa úsečky, římské číslice),

V. B (úhel, osa úhlu, trojúhelníková nerovnost, konstrukce trojúhelníka ze tří stran, smíšená čísla).

Tím byl porušen § 39 odstavec 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Stejná témata byla zařazena i v časových tematických plánech vyučujících.

V dalších dvou sledovaných třídách byly osnovy přesně dodrženy. Ostatní učivo navazovalo na předcházející ročníky, stanovené výukové cíle byly vhodné a přiměřené aktuálnímu stavu tříd.

V dlouhodobém plánování byla ve výše uvedených třídách zjištěna citelně slabá místa. Aktuální příprava učitelek na vyučování měla ve všech zhlédnutých hodinách velmi dobrou úroveň.

Ze šesti učitelek neměly pouze dvě předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost k vyučování na prvním stupni základní školy. Zvláště v I. třídě však neměla chybějící způsobilost vliv na kvalitu vyučování. Personální podmínky ve sledovaných hodinách byly spíše nadprůměrné.

Všechny učebny byly vkusně a účelně upraveny. Jejich velikost odpovídala počtu žáků, požadavky na osvětlení, teplotu a výšku nábytku pro žáky byly dodrženy. Kromě učebnic, sešitů a tabule nepoužívaly učitelky téměř žádné další učební pomůcky. Nevyužita byla rovněž didaktická technika a možnost pracovat v počítačové učebně. Materiálně-technické podmínky výuky byly ve sledovaných hodinách průměrné.

Předmět byl v rozvrhu hodin zařazen převážně na první tři vyučovací hodiny. Součástí výuky byla i relaxační cvičení. Problematika rekreačního využití přestávek je uvedena v tělesné výchově. Další psychohygienické zásady, jejichž dodržování pozitivně ovlivňovalo vyučovací proces, jsou popsány a hodnoceny v následujících oblastech (zejména v organizaci vyučování a motivaci). Úroveň psychohygienických podmínek se v jednotlivých hodinách lišila v závislosti na stylu výuky učitelek. Celkově byla spíše nadprůměrná.

Cílem pěti hodin bylo opakování a procvičování učiva, v jedné hodině prováděla vyučující také výklad nové látky. Z vyučovacích metod proto převažovaly: metoda kontrolovaného procvičování učiva, metoda rozhovoru se žáky a metoda výkladu. Z hlediska organizačních forem se jednalo výlučně o hromadnou výuku. Ke společným pozitivním didaktickým jevům sledovaných hodin patřilo důsledné opakování a utvrzování základního učiva, časté střídání zaměstnání dětí a zařazování samostatného procvičování látky. Práce jednotlivých učitelek se potom lišila různou mírou respektování zásady názornosti, globálního přístupu k učivu, rozvoje myšlení žáků a vlastní aktivity (slovní i písemně) na úkor samostatnosti žáků. V některých hodinách byl výrazným negativním jevem frontální způsob práce (jeden žák u tabule, ostatní „pracují“ v lavicích). Dalším dílčím nedostatkem byla špatná organizace kontroly po samostatné práci žáků. Organizace, formy a metody výuky byly ve dvou hodinách hodnoceny jako vynikající, ve třech hodinách jako průměrné a v jedné hodině měly citelně slabá místa. Celková úroveň této oblasti je proto průměrná.

Rozdílný byl i přístup učitelek i k motivaci žáků jako rozhodujícímu faktoru aktivního učení. Téměř ve všech hodinách chyběla úvodní motivace. Žáci byli pouze seznámeni s programem hodiny. Během vyučování měla motivace formu stručné pochvaly za správnou odpověď. Herní prvky spojené s řešením úlohy byly použity ve dvou hodinách. Učitelky zcela ojediněle zdůraznily praktické využití učiva. Zapomínaly i na stručné zhodnocení a pochvalu zejména méně úspěšných žáků po skončení samostatné práce. Výjimkou byly hodiny, kde se žáci mohli sami rozhodovat a tvořivě pracovat. Závěrečné hodnocení mělo ráz spíše formální společné pochvaly. V žádné hodině nebylo provedeno hodnocení klasifikací. Při kontrole samostatné práce byli sice žáci vedeni k hodnocení vlastních výkonů i výsledků svých spolužáků, ale ze starších zápisů v jejich sešitech vyplývá, že ne všechny učitelky doceňují význam zkoušek při provádění početních operací a jsou důsledné při vyžadování oprav špatně vyřešených příkladů. V oblasti motivace a hodnocení ve dvou hodinách výrazně převažovala pozitiva, ve čtyřech hodinách byla v rovnováze. Celkově je tato oblast hodnocena jako průměrná.

Všechny učitelky měly k žákům velmi pěkný vztah, byly trpělivé, vytvářely ve třídách ovzduší vzájemné důvěry a spolupráce, uplatňovaly pedagogický takt a přiměřenou náročnost, vlastním příkladem vedly žáky k návykům zásad společenského chování. Naproti tomu však neprováděly výraznější diferenciaci v požadavcích na žáky, jak při procvičování učiva ve škole, tak i při zadávání domácích cvičení. Výjimkou byla pouze práce se dvěma žáky se specifickou

vývojovou poruchou učení, (celkem jich však bylo ve sledovaných třídách 12), či v případě potřeby individuální pomoc ostatním. Žáci většinou projevovali o počítání zájem.

Ve vzájemné komunikaci se žáky učitelky většinou akceptovaly odpověď jedním slovem. Zcela výjimečně bylo na žácích požadováno tvoření odpovědí, formulace zadání alternativních úloh či zdůvodnění výpočtů. Příležitost ke vzájemné komunikaci a pomoci při řešení úloh neměli žáci vůbec. Jejich písemný projev byl většinou velmi dobrý. Verbální i neverbální komunikace učitelek měla rovněž velmi dobrou úroveň. Ojedinelé se vyskytovaly formulační a terminologické nepřesnosti. Oblast komunikace a interakce je hodnocena jako průměrná. Ve dvou hodinách měla nadprůměrnou ve čtyřech hodinách průměrnou úroveň.

Celkově je výuka matematiky na 1. stupni ve sledovaných hodinách hodnocena průměrně.

Matematika (2. stupeň), technické kreslení

Vyučování probíhá v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Obsah probíraného učiva, které mají vyučující jednotlivých ročníků zpracován v časových tematických plánech, odpovídá osnovám. Výuka matematiky je doplňována volitelnými předměty cvičení z matematiky v 7. - 9. ročníku a technické kreslení v 9. ročníku. Plánování i bezprostřední příprava vyučujících na hospitované hodiny byly v převážné většině dobré.

Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňují tři vyučující, čtvrtá má pouze kvalifikaci pedagogickou. Vyučování probíhá převážně v kmenových učebnách, jejichž úroveň je mnohem lepší z hlediska estetického vzhledu a podnětnosti prostředí než po stránce vybavení učebními pomůckami a moderní didaktickou technikou. I přesto, že jsou k dispozici počítačové programy, je pracovní výpočetní techniky pro výuku matematiky dosud využívána v malé míře. Ve většině hospitovaných hodin byly zaznamenány dílčí nedostatky v oblasti psychohygienických zásad (nevhodné členění hodiny, nezařazení relaxace). Personální podmínky výuky jsou velmi dobré, materiální a psychohygienické podmínky průměrné.

Z hlediska používaných forem a metod práce nebyly mezi hospitovanými hodinami výrazné rozdíly. Při výuce převažoval konzervativní přístup spočívající zejména v dominantní roli vyučujícího a ve stereotypní struktuře hodin s převahou frontálních forem práce (minimum aktivního zapojení žáků při výkladu, „tradiční“ společné procvičení, kdy jeden žák počítá na tabuli a ostatní totéž zapisují do sešitů aj.). Samostatná práce diferenciovaná vzhledem ke schopnostem dětí zadávána nebyla, problémové situace byly navozeny jen výjimečně, prostor pro samostatné učení a procvičování učiva stejně jako činnostní prvky výuky se objevily pouze ojedinelé. Pozitivem většiny hodin však bylo přesné vyjadřování vyučujících, názornost a snaha o zařazování praktických úloh. V závěru často chybělo shrnutí a systematické utřídění probíraného učiva. Sledovaná hodina technického kreslení v 9. ročníku byla charakteristická pracovní atmosférou s převahou samostatné tvořivé práce žáků rozvíjející jejich prostorovou představivost. Organizace výuky i používané formy a metody práce jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

Vstupní motivace měla zpravidla jen formu seznámení s programem hodiny. Průběžné motivační hodnocení i ocenění snahy, pokroku a výsledků práce žáků v závěru hodiny bylo zaznamenáno jen ojedinelé. Klasifikace v žákovských knížkách je z hlediska frekvence postačující, velmi časté jsou ale záznamy učitelů o zapomínání (učebnice, úhloměr, sešit, domácí úkol, žákovská knížka atd.). V oblasti motivace a hodnocení se vyskytují slabá místa.

V hospitovaných hodinách byla osobnost žáka vždy respektována. Většina vyučujících má u žáků autoritu, projevy nekázně nebyly zaznamenány. Úroveň písemností žáků v jednotlivých třídách je rozdílná, závislá na jejich individuálních schopnostech, a odpovídá míře pozornosti, kterou jí jednotliví vyučující věnují. Verbální projev vyučujících byl jasný, srozumitelný

a přiměřený věku žáků, úroveň vzájemné komunikace a spolupráce byla velmi dobrá.

Výuka matematiky a technického kreslení na 2. stupni je celkově hodnocena jako průměrná.

Prvouka, přírodověda

Časové dotace pro oba předměty jsou dodrženy v souladu s učebním plánem. Obsah učiva se podřizuje učebnicím, tematické plány vyučujících nejsou sestavovány na základě učebních osnov, ale pouze na základě používaných učebnic. Problémy se vyskytují především v přírodovědě, kde používané učebnice strukturu závazného učiva přesně neodpovídají. Učitelky si tento problém zpravidla uvědomují, ale zatím jej dostatečně neřeší. V plánech není zakomponována např. výchova ke zdraví, dopravní výchova, ochrana za mimořádných situací. Některé učitelky prokázaly nedostatečné povědomí o redukci a úpravách učiva, které je v platnosti od 1. září. 1998, (např. v učivu o jednoduchých strojích). Vlastní příprava na hospitované hodiny byla u všech vyučujících zodpovědná.

Hospitováno bylo 7 hodin u kvalifikovaných učitelek. Oba předměty na škole vyučují převážně třídní učitelky; z hlediska kvalifikačních požadavků vyhovuje svým pedagogickým a odborným vzděláním polovina. Výuka probíhala vždy v pěkných a podnětných kmenových učebnách. Pomůckové zázemí je skromné, zejména pro aktivní osvojování učiva a pro přímá pozorování dětí.

Prvouka: Organizace a průběh hodin byly založeny na variabilitě hravých metodách a na komunikaci s dětmi. I když bylo učebním cílem převážně jen opakování, žáci se zde dobře realizovali a živě reagovali. Učitelkami jsou vedeni k pracovním a sociálním návykům, celkově jsou dobře motivováni. Problémy dětí s vývojovými poruchami učení řešily učitelky s odlišnou odborností - velmi dobře, ale v jednom případě také nevhodně a neprofesionálně.

Výuka měla celkově velmi dobrou úroveň.

Přírodověda: Hodiny přírodovědy měly převážně tradiční frontální pojetí, bez tvořivé spoluúčasti žáků. Pouze v jedné hodině byla využita efektivní kooperativní skupinová práce. Největším problémem je vysoký informační obsah učiva, učitelky jej nedostatečně strukturují a diferencují na základní závazné a nadstavbové; na prožitkové učební metody, sebekontrolu žáka i bezprostřední kontrolu učitelem zůstává obecně málo času. Děti jsou ochuzovány o vnitřní motivaci, prostor pro uplatnění individuálně získaných vědomostí a dovedností je malý, klasifikace je založena především na písemných testech. Nezbývá dostatek času ani na důslednou kontrolu a sledování žákovských sešitů, velká část žáků není dostatečně a účinně vedena a pozitivně motivována k získávání grafických návyků a dovedností.

Na základě sledovaných hodin je výuka prvouky hodnocena jako velmi dobrá. Výuka přírodovědy jako velmi dobrá až ještě vyhovující, v souhrnu průměrná.

Přírodopis, chemie

Časová dotace pro oba předměty je dodržena v souladu s učebním programem; přírodopis se vyučuje v 6. - 9. ročníku vždy 2 hodiny týdně. Volitelné nebo jiné zájmové útvary s orientací na přírodovědné obory škola nenabízí, biologických a chemických olympiád, vyhlašovaných MŠMT, se nezúčastňuje. Personální zajištění je vynikající, oba předměty vyučují učitelky s pedagogickou a odbornou způsobilostí a dlouhou pedagogickou praxí, jedna z nich škole vypomáhá jako pracující důchodce. Prostorové a materiální podmínky k výuce jsou průměrné, z některých hledisek až podprůměrné. Hlavním nedostatkem jsou chybějící odborné pracovny; vysoká pomůcková náročnost obou předmětů a nutnost neustálého přenášení do různých učeben klade na pedagogy zvýšené nároky, v případě některých chemických látek vznikají

i bezpečnostní rizika. I když všechny učebny jsou z estetického hlediska velice pěkné a v porovnání s jinými školami až nadstandardní, absence jejich odborného vybavení a zaměření omezuje výukové metody a formy, zejména laboratorní techniky a praktické činnosti žáků. Z promítací techniky se nejčastěji využívají videa; učebny nejsou běžně vybaveny základní promítací technikou, např. zpětnými projektory a kvalitním zatemněním. Pro oba předměty jsou zajištěny nové učebnice s vysokou odbornou náročností.

Vlastní organizace šesti hospitovaných hodin vycházela především z tradičního pojetí výuky, při kterém převažuje pasivní role žáků a vzdělávacím postupům chybí přiměřená diferenciacie. Ve dvou hodinách přírodopisu byla sice zařazena skupinové práce s přírodninami, ale zadání úkolů bylo pro žáky málo náročné, zaměstnání je dostatečně nevytížilo, motivace byla nízká. Z přístupu a chování dětí bylo zřejmé, že na činnostní formy učení nejsou běžně navyklé. Oběma učitelkám nelze upřít zodpovědnou přípravu, odbornost výuky, snahu o logické vyvozování souvislostí a pojmů, zařazování ekologických a výchovných prvků; přesto je poznávací část vyučovacího procesu založena především na pamětném učení. Laboratorní práce, např. z chemie, nebyly v hospitovaných třídách od začátku školního roku provedeny.

Sledovaná výuka byla ze všech hledisek zhodnocena v rozmezí stupňů průměrný až ještě vyhovující, v souhrnu s pozitivy a negativy v rovnováze.

Fyzika

Časová dotace přidělená předmětu odpovídá ve všech třídách učebnímu plánu deklarovaného vzdělávacího programu. Předmětová komise oficiálně ustanovena není. Koordinaci témat zajišťuje tzv. vedoucí předmětu, jímž je pro fyziku ředitel školy. Jednotliví vyučující zpracovali časové tematické plány učiva, které respektují osnovy. Na zhlédnuté hodiny byli vyučující připraveni. V přípravě metodických postupů a materiálního zabezpečení byly ve většině hodin značné rezervy. Zanedbáváno je plnění doporučených laboratorních prací. Příprava včetně plánování zhlédnuté výuky měla celkově jen průměrnou úroveň.

Fyzice vyučují celkem čtyři vyučující. Nikdo z nich nemá odbornou způsobilost pro výuku předmětu, dva mají pedagogickou způsobilost pro výuku na základních školách, jedna vyučující absolvovala doplňkové pedagogické studium. V personálním zajištění předmětu jsou slabá místa.

Výuka probíhá v různých učebnách bez speciálního vybavení pro předmět. V kabinetě je řada běžných demonstračních i frontálních pomůcek různého stáří a kompletnosti. Stěhování pomůcek je složité, zejména mezi poschodími. V učebně informatiky jsou počítače kromě jiného vybaveny i některými výukovými programy s fyzikální tematikou. Jejich rozsáhlejší využití nebylo při orientační inspekci zaznamenáno. Materiální podmínky jsou průměrné.

Ve všech hodinách převládalo tradiční pojetí. Výklad v různé míře přecházel od monologu vyučujícího po pokusy o řízený rozhovor. Ojedinele bylo použito demonstračního pokusu. V jedné hodině byla vhodně využita promítací technika. Pokud byly zařazeny samostatné práce, jednalo se především o výpočty fyzikálních příkladů, popř. o stále opakované převádění jednotek. Zcela chyběly žákovské experimenty a měření, samostatné získávání poznatků z alternativních zdrojů, skupinové nebo obsahově diferenciované práce a další činnostní metody výuky. Organizace hodin měla celkově pouze vyhovující úroveň. Fyzikální podmínky v učebnách byly dobré. Pamatováno bylo na včasné větrání tříd i na přiměřené osvětlení. Žákovský nábytek většinou respektuje věkové zvláštnosti žáků. Vzhledem k jednotvárnému způsobu vedení hodin postupně narůstala únava žáků a drobná nekázeň. Z hlediska psychohygieny jsou hodiny hodnoceny jako průměrné. V motivaci žáků převažuje autoritativní hledisko. Hodnocení bylo v hodinách pozorováno pouze zřídka, bylo však přiměřené.

V žákovských knížkách se často objevuje klasifikace písemných forem a známky z převádění jednotek. Chybí pozitivně laděná klasifikace zajímavých činností, které by motivovaly žáky svým obsahem. Na vysvědčeních se v mnoha případech vyskytují demotivující známky, které nesvědčí o zvládnutí motivace žáka ze strany vyučujících, což odpovídá předvedeným hodinám. Motivace a hodnocení žáků mají podprůměrnou úroveň. Pravidla komunikace žáci znali a dodržovali. Většinu komunikačního prostoru si však ponechávali vyučující pro své mluvní výstupy. Komunikace v hodinách byla průměrná.

Celkově jsou ve výuce fyziky citelně slabá místa.

Občanská výchova

Hodinové dotace předmětu jsou v souladu se schválenými učebními plány, časové tematické plány jsou zpracovány, ve třídě VIII. A převažuje rozšiřující učivo. Bezprostřední příprava na hospitované hodiny byla dobrá. Celkově je plánování a příprava výuky na průměrné úrovni.

Výuku občanské výchovy zajišťují tři vyučující s pedagogickou a odbornou způsobilostí. Celkově jsou personální podmínky vynikající.

Vyučování občanské výchovy probíhá v kmenových učebnách, jejich podnětnost není dostatečná pro výuku tohoto předmětu, odborná pracovna není zřízena. Učebnice nemají žáci 8. a 9. ročníků. Pro výuku se používají pomůcky z různých kabinetů (např. českého jazyka) a knižní fond školní knihovny. Materiální podmínky mají citelně slabá místa, psychohygienické podmínky jsou průměrné.

Všechny hodiny měly jasně stanovený vzdělávací cíl. Ve dvou hodinách převažovalo činnostní učení. Žáci řešili problémové úkoly, pracovali ve skupinách a samostatně; měli prostor pro plnění tvůrčích úkolů; funkčně se uplatnil řízený rozhovor a výklad. V jedné vyučovací jednotce převažovala činnost učitelky, řízený rozhovor přecházel ve výklad, chyběl názorný materiál. Organizace, používané metody a formy práce jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

Úvodní motivace byla realizována formou seznámení s programem hodiny nebo s jejími cíli. K průběžné motivaci žáků využívaly obě vyučující aktualizace učiva, mezipředmětových vazeb, zařazovaly regionální prvky. Během vyučování byli žáci hodnoceni slovně, klasifikace nebyla prováděna. Ojedinele byli žáci vedeni k hodnocení výkonů svých spolužáků. Ve sledovaných hodinách nebylo provedeno celkové zhodnocení. Rezervy jsou v průběžné klasifikaci a kontrole žákovských sešitů (sešity některých žáků jsou nedbale vedeny). Celkově je oblast motivace a hodnocení na průměrné úrovni.

Ve dvou hodinách měli žáci možnost vyjádřit své názory, ale zároveň byli vedeni k jejich obhajobě. Vztahy v jedné hodině byly založeny na vzájemné důvěře, žáci s vyučující velmi dobře komunikovali. V dalších hodinách nebyla jasně stanovena pravidla komunikace. Při skupinové činnosti žáci mezi sebou dobře spolupracovali. Celkově je spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy na průměrné úrovni.

Výuka občanské výchovy je celkově hodnocena jako průměrná.

Praktické činnosti

Hodinové dotace předmětu jsou na 1. stupni v souladu se schválenými učebními plány, z hlediska obsahu korespondují časové tematické plány učiva s učebními osnovami. Plánování i organizační příprava na sledované hodiny měly ve všech případech velmi dobrou úroveň.

Výuku zajišťují většinou třídní učitelky s optimální délkou praxe, ve 4. a 5. ročníku převážně vyučující z 2. stupně bez odborné způsobilosti. Zhlédnuté hodiny byly materiálně zajištěny, probíhaly v motivujícím prostředí kmenových tříd resp. v menší místnosti školní družiny.

Podmínky personální jsou z hlediska požadované odborné a pedagogické způsobilosti hodnoceny jako průměrné, stejně jako psychohygienické; materiální byly velmi dobré.

Všechny učitelky preferovaly samostatnou činnost žáků, podporou a rozvíjením spolupráce a vzájemné pomoci působily na posilování pozitivních sociálních vztahů. Průběžně žáky motivovaly, dílčí úkony sledovaly a hodnotily. Dbaly na hygienu práce a bezpečnost dětí, vedly je k utváření náležitých pracovních návyků. Ve všech hodinách převládala klidná pracovní atmosféra. Nedostatkem ve 4. ročníku byla absence demonstračního výrobku. Z hlediska použitých metod a forem práce, motivace a hodnocení i vzájemné komunikace měla výuka ve 2. a 3. ročníku velmi dobrou úroveň, v ostatních třídách je hodnocena jako průměrná.

Na 2. stupni vyučuje praktickým činnostem celkem pět učitelů. Pouze jedna vyučující má pro předmět příslušnou odbornost, je určena jako tzv. vedoucí předmětu a plní v podstatě funkci předsedy předmětové komise. Jeden vyučující učí bez odborné i bez pedagogické způsobilosti. Personální podmínky pro praktické činnosti jsou hodnoceny jako vyhovující. Všechny třídy 2. stupně se pro výuku praktických činností dělí vždy na dvě skupiny - chlapců a dívek. Žáci nemohou ovlivnit své zařazení do skupiny a tím ani výběr probíraných tematických celků. Zařazena jsou témata práce s technickými materiály, některé náměty z elektrotechniky, provoz a údržba domácnosti, kde nadměrně převládají práce s textilem, příprava pokrmů. Práce s počítačem se vyučují v samostatném volitelném předmětu a jsou popsány na jiném místě této zprávy. Učivo je rozvrženo pomocí tematických plánů, které vycházejí z platných osnov. Všechny zhlédnuté hodiny byly organizačně i materiálně předem připraveny. Učební plán je dodržován. V plánování a přípravě výuky jsou citelně slabá místa. Materiální podmínky pro předmět jsou průměrné. K dispozici je běžně vybavená školní dílna se skladem materiálu, cvičná kuchyně a souprava šicích strojů.

Hospitováno bylo ve čtyřech vyučovacích jednotkách. Hodiny ve skupinách dívek v 6. a 7. ročníku byly organizovány na základě činností žákyň. Materiální zajištění výuky bylo účelné a postačující. Po úvodní instruktáži se učitelka věnovala dívkám individuálně, korigovala chyby a průběžně hodnotila. Atmosféra byla vlídná a pracovní. Práce chlapců sedmé třídy s technickými materiály probíhala ve školní dílně. Žáci se učili základním dovednostem při práci se dřevem. Postupovali na základě čtení vlastních technických náčrtů, pracovní postup byl v úvodu prodiskutován. Objevily se některé metodické nedostatky (např. dokončování rysů na pracovních stolech) a materiální nedostatky (nevhodný průměr použitého vrtáku). Všichni žáci jsou zvyklí používat pracovní oděvy. Atmosféra byla pracovní, chlapci pracovali se zaujetím. Vyučující se snažila o průběžnou korekci. Pravidla komunikace byla dodržována. V osmé třídě se dívky věnují přípravě pokrmů. Zhlédnuté hodiny probíhaly v netypických podmínkách - část žákyň se účastnila mimoškolní akce. Výuka byla vedena pouze v teoretické rovině. Samostatně si dívky připravovaly krátká vystoupení po předchozím studiu alternativní literatury. K práci přistupovaly žákyně iniciativně, se zájmem o diskutované problémy. Celkově lze organizaci všech hospitovaných hodin hodnotit jako průměrnou. Průměrné byly také psychohygienické podmínky. Motivace žáků i úroveň komunikace byla velmi dobrá.

Celkově je zhlédnutá výuka praktických činností hodnocena jako průměrná.

Tělesná výchova

Časová dotace předmětu byla v souladu s učebním plánem. Jeho pravidelnou součástí je každým rokem základní plavecký výcvik žáků prvního stupně a lyžařský výcvik žáků VII. tříd. Škola také využívá místních podmínek k organizování zdokonalovacího plaveckého výcviku a bruslařského kurzu žáků druhého stupně. Kromě hodin povinné tělesné výchovy však škola nenabízí další formy pohybových činností (volitelné či nepovinné předměty, pohybově rekreační přestávky). Ve sportovních soutěžích v rámci okresu reprezentují školu především ti

žáci, kteří jsou členy sportovních oddílů (košíkové, kopané, Sokola).

V tematických plánech vyučujících nebyly zastoupeny všechny celky předepsané osnovami (rytmické a kondiční gymnastické činnosti s hudbou, úpoly, turistika a pobyt v přírodě, poznatky z tělesné výchovy a sportu).

Aktuální příprava na výuku nebyla, s jednou výjimkou, dostatečně promyšlená vzhledem k efektivnímu využití vyučovací doby. Dlouhodobé plánování a aktuální příprava na hodiny měly průměrnou úroveň. Ze tří vyučujících měl pouze jeden předepsanou pedagogickou a odbornou způsobilost. Personální podmínky výuky ve sledovaných hodinách proto měly výrazné nedostatky.

Školní tělocvična je malá. Vybavení nářadím umožňuje plnění osnov sportovní gymnastiky v plném rozsahu. Při dobré organizaci je možno provádět efektivně i nácvik základních herních činností jednotlivce či dvojic při sportovních hrách (odbíjené, košíkové) a činnosti zaměřené na zvýšení tělesné kondice. Nejlepší podmínky pro tyto aktivity však poskytuje sportovní hala, která patří zřizovateli školy. Škola nemá vlastní hřiště. Vyučující proto plní osnovy lehké atletiky v improvizovaných podmínkách městského lesoparku či hřiště na kopanou. Vybavení kabinetu pomůckami je dobré. Revize a opravy nářadí jsou pravidelně prováděny. Materiálně-technické podmínky výuky byly celkově průměrné.

Nedostatečné prostorové podmínky jsou objektivní příčinou výuky tělesné výchovy ve dvouhodinových blocích. Přesuny žáků ze školy do uvedených míst omezují čas určený pro cvičení. Okolnost, že se v hale střídá několik škol, má nepříznivý vliv i na skladbu rozvrhu (nutnost zařazovat hodiny tělesné výchovy na první hodiny). Jak již bylo uvedeno, škola neorganizuje pro většinu žáků žádné další pohybové aktivity. Vlivem chyb v organizaci a motivaci (viz dále) byla efektivita pohybu v některých částech hodin velmi nízká. Psychohygienické podmínky výuky měly výrazné nedostatky.

Převažující organizační formou výuky bylo společné cvičení v různě velkých skupinách podle pokynů učitele. Všech šest hodin mělo stejnou strukturu obvyklou ve výuce tělesné výchovy. V úvodní části odpovídala, s výjimkou jedné hodiny, intenzita i délka cvičení danému cíli (přípravě rozcvičení). To však probíhalo, bez jakékoliv předchozí přípravy učitelem, pod vedením žáků a mělo proto velmi nízkou úroveň. Cílem hlavní části dvou hodin bylo měření výkonů a příprava žáků na okresní soutěže. Ve zbývajícím čase se vyučující věnovali opakování učiva a kondičním cvičením. V důsledku organizačních chyb zde však nebyl čas určený ke cvičení zcela efektivně využit (zejména chyběl větší počet družstev, zařazení doplňkového cvičení). Celková úroveň oblasti organizace, metod a forem výuky byla ve sledovaných hodinách průměrná.

Žáci byli seznámeni s cílem a programem v úvodní části hodiny při společném nástupu. K dalším pozitivním motivačním nástrojům patřilo porovnávání vlastních výkonů a následná snaha o jejich zlepšení u většiny žáků, možnost zařazení do reprezentačního družstva školy, povzbuzování, pochvala, soutěživá cvičení a hry, volba spoluhráčů, taktní opravování chyb, závěrečné hodnocení vyučujícím, zveřejňování výsledků sportovních soutěží na nástěnkách ve škole. Úroveň motivace a hodnocení žáků byla ve čtyřech hodinách spíše nadprůměrná, ve dvou hodinách měla citelně slabá místa.

Charakter hodin tělesné výchovy nedává příliš mnoho možností pro komunikaci mezi účastníky výchovně-vzdělávacího procesu. Žáci pouze plnili pokyny vyučujících, většinou dodržovali stanovená pravidla chování. Vyučující nepřehlíželi nevhodné výrazy žáků, jsou informováni o jejich zdravotních problémech a v hodinách je respektují, měli k žákům velmi pěkný vztah a přirozenou autoritu. Při nácviku sportovních her či závodivých cvičení měli žáci příležitost ke vzájemné spolupráci, povzbuzování a projevování tolerance. Komunikace a interakce měly ve

všech hodinách spíše nadprůměrnou úroveň.

Celková úroveň výuky tělesné výchovy ve sledovaných hodinách byla průměrná.

Informatika

Informatika se vyučuje jako samostatný volitelný předmět v 7. - 9. ročníku. Pro výuku mají oba vyučující pouze pedagogickou způsobilost, absence způsobilosti odborné je kompenzována jejich praxí a zkušenostmi v oboru. Ve funkčně uspořádané odborné pracovně je pro žáky k dispozici celkem 14 PC starších vývojových řad (386, 486). I přesto, že propojením do lokální sítě došlo k určitému rozšíření možností jejich uplatnění, jsou se současným softwarovým vybavením již velmi pomalé a jsou příčinou prostojů. Stávající software umožňuje pracovat s textovými a tabulkovými editory a je předpokladem k používání počítačů pro výuku v řadě dalších předmětů; tato možnost je dosud využívána v malé míře. Vzhledem k vyššímu počtu pracovních skupin vzniklých dělením tříd je učebna využita několik hodin denně. Personální i materiální podmínky pro výuku jsou průměrné.

Časové tematické plány vyučujících odpovídají osnovám a preferují získávání a upevňování praktických dovedností žáků. V hospitovaných hodinách byla výuka dobře připravena a zajištěna. Plánování i bezprostřední příprava na výuku jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Těžiště sledované názorně vedené výuky spočívalo v samostatné tvořivé práci žáků (zpracování omluvného listu v editoru Excel, úprava textu v editoru Word, práce se soubory ve Windows aj.). Úroveň jejich individuálních dovedností je mírně rozdílná, celkově ale velmi dobrá. Organizace, užití metody i formy výuky odpovídaly věku dětí a respektovaly jejich schopnosti, převažovala zde pozitiva.

Žáci byli vhodně motivováni, jejich činnost v hodinách stimulována a průběžně sledována, pozitivem byly rovněž příznivé vzájemné vztahy. Oblast je hodnocena jako velmi dobrá.

Výuka informatiky je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech a skupinách předmětů hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Záměry z hlediska dlouhodobého rozvoje školy jsou zpracovány v dokumentu *Koncepce rozvoje školy*. Není stanoveno, jak dlouhého období se týká. Vychází z analýzy stavu, z výsledků anonymní ankety (na práci ředitele) zodpovězené vyučujícími, jsou v něm zakotveny priority, tzv. hlavní úkoly. Projednání koncepčních záměrů se zřizovatelem, pedagogickými pracovníky, rodiči a dalšími partnery není dokumentováno.

Roční plánování se opírá o *Rámcový plán školy na školní rok 1999/2000*. Postihuje oblast výchovně-vzdělávací, materiálně-technickou, řízení a kontroly; úkoly jsou termínovány a určena osobní zodpovědnost za jejich splnění. Na tento dokument navazují krátkodobé (měsíční) plány, které jsou funkční.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Většina

vyučujících má sestaveny časové tematické plány učiva, jejich kvalita je však na rozdílné úrovni - vyskytují se v nich nedostatky, které především vyplývají z přeceňování významu obsahu učebnic; tím dochází k dílčímu nedodržování osnov (viz hodnocení kvality vzdělávání v jednotlivých sledovaných předmětech). Jako volitelné předměty jsou vyučovány informatika, technické kreslení, cvičení z matematiky, cvičení z českého jazyka a konverzace z německého jazyka. Nabídka zájmových útvarů je malá. Pro integrované žáky jsou zpracovány individuální vzdělávací plány.

Celkově je plánování hodnoceno jako průměrné.

Organizování

Vnitřní organizace školy s právní subjektivitou vychází z organizačního, školního a provozního řádu a z dokumentu *Organizační zajištění školního roku*. Hierarchii pracovních vztahů vymezuje organizační schéma organizace. Školu řídí dvoučlenné vedení. Oblast ekonomiky zajišťuje hospodárka školy, poradenskou službu výchovná poradkyně.

Stabilním poradním orgánem ředitele školy je pouze pedagogická rada. Schází se pravidelně pětkrát ročně, zápisy z jednání mají průměrnou vypovídací úroveň. Metodické útvary jsou ustanoveny pouze formálně. Občanské sdružení rodičů SRPDŠ je ve své podstatě nefunkční, škola jej využívá pouze k vybírání finančních příspěvků od rodičů. Rada žáků nebo jiný obdobný útvar ustanoven není. Významným partnerem ředitele je odborová organizace zaměstnanců.

Pedagogičtí pracovníci se řídí kromě obecně platných právních předpisů především pracovním řádem vydaným MŠMT, rozvrhem hodin a dozorů, organizačním a školním řádem, písemnými plány práce a operativními pokyny vedení. Správní zaměstnanci mají stanoveny pracovní náplně, jsou přímo řízeni hospodárkou. Provozní porady se konají pouze podle aktuální potřeby, zápisy se neprovádějí. Pracovní řád je trvale zveřejněn.

Řád školy je rozpracován do dvou samostatných oddílů; část pro zaměstnance specifikuje základní povinnosti pedagogických i ostatních pracovníků, část pro žáky vychází z § 15 vyhlášky MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole. Dokument respektuje veškeré kategorie závazných ustanovení, formálním nedostatkem je chybějící doklad o projednání a odsouhlasení pedagogickou radou; v písemné dokumentaci pedagogických rad tento údaj rovněž chybí. Projednání se žáky je evidováno v třídních knihách. Rozvrh hodin a přestávek odpovídá psychohygienickým požadavkům podle § 9 téže vyhlášky. Rozvrhy dozorů jsou vyvěšeny na viditelných místech.

Hlavním zdrojem informací pro rodiče jsou žákovské knížky; četné negativní zápisy nasvědčují na výrazně autoritativní přístup většiny učitelů. Pozitivní motivace pochvalou je nepoměrně méně než stížností na chování dětí, některé výroky jsou lidsky i pedagogicky nedůstojné. Žákovské knížky mají kromě funkce informační v mnoha případech také záporný vliv na vztah škola - rodiče. Obdobným zjištěním je i nemotivující klasifikace, např. ve 4. ročníku v 1. pololetí bylo několik dětí klasifikováno na vysvědčení dostatečnou známkou z cizího jazyka, objevila se i nedostatečná známka z předmětu praktické činnosti. Výrazné problémy byly zjištěny rovněž na 2. stupni, zejména v předmětu fyzika. Z globálního pohledu má škola vysoký počet neprospívajících žáků - podle poslední výroční zprávy k 30. červnu 1999 neprospělo 20 dětí.

Pravidelné třídní schůzky všech tříd se organizují pouze dvakrát ročně. Další společná jednání se realizují podle aktuální potřeby. Konzultační hodiny učitelů nebo třídní schůzky formou individuálních konzultací zavedeny nejsou, dny otevřených dveří nebo vlastní společensko-kulturní akce pro rodiče se neorganizují. Poslední významnou akcí byly oslavy 105. výročí

existence školy. Prezentace školy na veřejnosti je celkově nízká, v příštím roce se předpokládá intenzivnější využití Internetu. Školní kronika není v posledních letech systematicky doplňovaná.

Vnitřní informační systém je vyhovující, i když je ztížen chybějící sborovnou a dislokací čtyř tříd 1. stupně mimo budovu školy. Centrálně se informace předávají především na nástěnkách a prostřednictvím školního rozhlasu, měsíční pracovní plány jsou účelně zveřejňovány na několika místech.

Organizační složka řízení je hodnocena stupněm průměrný, s pozitivy a negativy v rovnováze.

Vedení a motivování pracovníků

Při vedení a motivování pracovníků se ředitel snaží uplatňovat demokratický styl. V otázkách koncepčního i operativního řízení využívá příležitostné ankety a jiné formy zjišťování stanovisek pracovníků. Operativní řízení umožňuje běžný denní chod školy. Kritéria pro přidělování mimotarifních složek platů jsou zpracována a zveřejněna jako součást vnitřního platového řádu. Jejich vyplácení je dostatečnou měrou diferencováno. Cyklické hodnocení pracovníků se oficiálně neprovádí. K hodnocení zaměstnanců dochází příležitostně např. po hospitacích nebo v případě závažných zjištění.

Záznamy z jednání předmětových orgánů nebyly k dispozici. Dle ústních sdělení je hlavní náplní těchto jednání koordinace učiva, učebnic, soutěží apod. Na modernizaci celkového pojetí školy se předmětové orgány podílejí jen minimálně. Začínajícím a nekvalifikovaným učitelům bývají přidělováni ku pomoci zkušenější spolupracovníci. Uvádění je neformální, bez plánů, podle momentálních potřeb. Využívány jsou např. vzájemné hospitace. Škola umožňuje zájemcům studium učitelství na vysokých školách. V tomto školním roce jedna vyučující dálkově studuje, dva jsou nyní účastníky přijímacího řízení.

V oblasti motivování pracovníků k uplatňování moderních vyučovacích metod a přístupů k žákovi jsou v práci školy ještě značné rezervy. Vedení školy umožňuje a doporučuje pracovníkům absolvovat různé kurzy a školení v rámci DVPP, prostředky na toto vzdělávání jsou pravidelně čerpány. Značnou část těchto akcí však tvoří školení zaměřená především k obsahu učiva („Zeměpis Královských Vinohrad“, „Přírodní národní parky“, „Procházky Prahou“ a pod.), málo však jsou využívána školení zaměřená k rozvoji prostředků určených k realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Někteří vyučující se např. zúčastnili kurzů „Metodika hodnocení a klasifikace na ZŠ“, „Moderní trendy ve vyučování matematiky“ nebo „Práce s dyslektiky na 2. stupni ZŠ“. Významný podíl na čerpání finančních prostředků určených na vzdělávání mají také pro školu značně potřebné dlouhodobější jazykové kurzy. V nákupu publikací za poslední dva roky naprosto převládají různé sbírky úloh, učebnice nebo pracovní sešity. Literatura motivující pedagogy ke změně postojů a přístupů se objevuje jen výjimečně.

Většina výuky zhlédnuté na 2. stupni je hodnocena pouze jako průměrná, bez snahy po zavádění moderních, aktivizujících forem práce žáků a bez jejich účinné motivace. Řada nevhodných a neprofesionálních poznámek v žákovských knížkách svědčí o nezvládnutí role učitele některými pracovníky. Bezradnost školy při motivaci mnohých žáků vyplývá i ze značného výskytu dostatečných a nedostatečných známek na výroční klasifikaci ve školním roce 1998/1999. V oblasti vedení a motivování pracovníků chybí základní strategie a účinná snaha k transformování školy v moderní, pedagogicky osvícenou a erudovanou službu.

V oblasti vedení a motivování pracovníků jsou citelně slabá místa.

Kontrolní mechanismy

Samostatný plán kontrolní činnosti vedení školy zpracován nemá. Úkoly z této oblasti jsou po čtvrtletích stanoveny v rámcovém plánu školy na školní rok 1999/2000 a postihují zásadní oblasti výchovně vzdělávací práce školy vyžadující kontrolu. Jsou konkrétní, obsahují časové vymezení i osobní odpovědnost.

Frekvence hospitací je všeobecně nízká (cca 1 u každého vyučujícího za školní rok). Záznamy ředitele školy mají pouze stručný evidenční charakter, jsou popisné a svědčí o spíše intuitivně posuzované kvalitě výuky; praktičtěji vedené zápisy jeho zástupkyně mají úroveň lepší. Celkově však ze záznamů vyplývá nižší náročnost k vyučujícím zejména z hlediska metod a forem práce. Výjimečně učiněné závěry mají spíše proklamativní charakter, další postupy k nápravě stavu nejsou zpravidla určovány. Základním nedostatkem je nízká míra diagnostiky a analýzy metodické a didaktické stránky výuky, která by umožňovala objektivní zpětnou vazbu a možnost vytváření a zkvalitňování sebereflexe, osobnostních i profesionálních schopností vyučujících. Na pedagogických radách jsou zjištění a závěry shrnujícím způsobem projednávány jen výjimečně. V některých oblastech není kontrola prováděna s dostačující důsledností (např. kvalita obsahu sdělení rodičům včetně průběžné klasifikace v žákovských knížkách nebo písemnosti žáků), některé záznamy signalizují pouze formální provedení kontroly (třídní knihy a výkazy, vysvědčení atd.). Namátkovou kontrolou třídních knih druhého stupně bylo zjištěno používání razítka s názvem školy, který přesně neodpovídá údajům z Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 260/99 - 00 vydané Školským úřadem Kladno; na razítku je neplatný státní znak.

Pro vlastní sebehodnocení škola v současné době žádné hodnotící nástroje (např. srovnávací testy s jinou školou, podrobné a dlouhodobé analýzy klasifikace, Kalibro, SCIO aj.) nevyužívá. Výroční zpráva o činnosti školy je strukturovaná podle požadavku zákona, její analytická úroveň a přínos pro další činnost školy je nízká.

Oblast kontroly má citelně slabá místa.

Hodnocení kvality řízení

Na základě zjištění se v oblasti řízení objevují citelně slabá místa.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno málo pochval a velký počet zápisů o negativním chování žáků. Mnohé z poznámek nasvědčují na neprofesionalitu učitelů a zpochybňují pedagogickou kvalitu výchovně-vzdělávací práce celé školy.
- Kontrolou průběžné a výroční klasifikace byl zjištěn velký počet (20) prospěchově neúspěšných žáků. V ojedinělých případech se na vysvědčeních objevují nedostatečné známky i z volitelného předmětu (např. cvičení z matematiky). Nemotivující je klasifikace z anglického jazyka ve 4. ročníku, v několika případech byli žáci hodnoceni známkou dostatečnou; výkon žáka v praktických činnostech za 1. pololetí školního roku 1999/2000 ve výše uvedeném ročníku byl klasifikován známkou nedostatečnou.
- Během besedy žáci 7. ročníku bez problémů a otevřeně komunikovali, dodržovali stanovená pravidla. Z jejich výpovědí vyplývala především potřeba otevřené komunikace

s učiteli, spoluúčast na charakteru školy a možnost ovlivňování jejího vnitřního režimu. K besedě byl přizván ředitel školy.

Žáci se specifickými poruchami učení

Ke dni konání inspekce bylo ve škole 46 integrovaných žáků, na které škola dostává zvýšený finanční normativ. Škola pro ně se souhlasem rodičů organizuje speciální doučovací skupiny (po 15 žácích), kde dochází pod vedením odborně připravených učitelek k nápravě jejich poruch pomocí speciálních pomůcek, včetně počítačových programů. Do skupin je zařazeno 43 žáků. Docházka některých z nich je značně nepravidelná a závislá na spolupráci s rodinou. Kromě těchto žáků eviduje škola ještě 44 žáků s vývojovou poruchou učení. Do uvedených doučovacích skupin dochází 12 z nich.

Naplnování metodického pokynu MŠMT ČR čj. 16 138/98-24 k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách učiteli a zájem rodičů o spolupráci se školou při nápravě vývojové poruchy učení jejich dětí se odráží v prospěchu z českého jazyka, cizích jazyků a matematiky. Kontrolou vysvědčení těchto žáků za první pololetí školního roku 1999/2000 byly zjištěny tyto výsledky:

	výborně	chvalitebně	dobře	dostatečně	slovně
1. stupeň					
Český jazyk	2 žáci	8 žáků	14 žáků	6 žáků	1 žák
Cizí jazyk		5 žáků	5 žáků	10 žáků	
Matematika	2 žáci	9 žáků	15 žáků	5 žáků	
2. stupeň					
Český jazyk		2 žáci	7 žáků	5 žáků	1 žák
Cizí jazyk		4 žáci	2 žáci	8 žáků	
Matematika		5 žáků	3 žáci	7 žáků	

Kontrolou žákovských knížek integrovaných žáků bylo zjištěno, že ne všichni učitelé provádějí hodnocení žáků v intencích zmíněného pokynu. Také ve sledovaných hodinách byla záměrná a cílevědomá práce s integrovanými žáky spíše výjimkou. Z rozboru klasifikace vyplývá nižší míra tolerance zejména v hodnocení cizích jazyků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Koncepce rozvoje školy ze dne 6. února 1998
- Rámcový plán školy na školní rok 1999/2000, Organizační zajištění školního roku
- Plán jednání pedagogických rad ve školním roce 1999/2000
- Měsíční plány práce
- Organizační zajištění školního roku

- Časové tematické plány učiva ve sledovaných předmětech
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/99
- Dotazníky pro rodiče žáků
- Hospitační záznamy
- Žákovské knížky, písemné projevy žáků
- Sdělení o výsledcích inspekční činnosti čj. 0-02-03/9697-690 ze dne 21. listopadu 1996
- Podkladová inspekční dokumentace

ZÁVĚR

Podmínky výchovně-vzdělávací činnosti

Škola má průměrné prostorové a materiální podmínky, které umožňují standardní zabezpečení výuky. Vnější stav budovy není optimální. Nedostatečné je zajištění učebnicemi pro český jazyk na 2. stupni a občanskou výchovu. K efektivnějšímu způsobu výuky přispívá využívání knižního fondu nově zřízené školní knihovny a odborná pracovní výpočetní techniky.

Složení pedagogického sboru z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti je ještě průměrné; po této stránce jsou vynikající podmínky ve sledovaných předmětech občanská výchova, přírodopis a chemie, velmi dobré byly zjištěny pro výuku českého jazyka (2.stupeň) a matematiky. V personálním zajištění výuky fyziky, tělesné výchovy a praktických činností (2. stupeň) jsou citelně slabá místa. Celková úroveň personálních podmínek je průměrná. Psychohygienické podmínky jsou celkově na průměrné úrovni, nedostatky se vyskytují v uplatňování psychohygienických zásad v průběhu výuky (zařazování relaxačních prvků, členění vyučovacích jednotek). Velmi dobře byla tato oblast hodnocena v předmětech matematika (1. stupeň), prvouka a přírodověda.

Podmínky výchovně - vzdělávací činnosti školy jsou hodnoceny jako průměrné.

Průběh vzdělávání

Průběh vzdělávání byl zjišťován kontrolními hospitacemi a hodnocen v rozmezí stupňů velmi dobrý, průměrný až po hodiny s citelně slabými místy. Plánování a příprava výuky probíhá většinou prostřednictvím časových tematických plánů, v některých byly zjištěny nedostatky. Celkově je plánování a bezprostřední příprava na výuku hodnocena jako průměrná.

V oblasti organizace výuky, metod a forem práce jsou rezervy; nepodporují v dostatečné míře tvůrčí práci žáků.

Velmi dobrou úroveň má motivace a hodnocení při hodinách praktických činností, citelně slabá místa byla zjištěna při výuce fyziky. Motivace a hodnocení ve sledovaných předmětech má celkově průměrnou úroveň. Celkově má oblast motivace a hodnocení ve škole citelně slabá místa (o tom svědčí i negativní záznamy v žákovských knížkách a v některých případech i demotivující klasifikace). Ve sledovaných hodinách je oblast komunikace a interakce celkově hodnocena jako průměrná.

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako průměrná.

Kvalita řízení

V oblasti plánování jsou pozitiva a negativa v rovnováze. Rezervy jsou ve zpracování časových tematických plánů učiva a v dalších nabídkách vzdělávacího programu. Nedostatky byly zjištěny v překračování rámce učebních osnov ve vyučovacích předmětech český jazyk (2. stupeň), matematika (1. stupeň) a přírodověda.

Organizační struktura umožňuje účinné zajišťování provozu školy, pracovní kompetence jsou jasně vymezeny, informace uvnitř školy jsou spolehlivě předávány. Rezervy jsou v delegování pravomocí, ve stanovení zodpovědností na jednotlivé pracovníky a v jejich participaci; v prezentaci a otevřenosti školy k rodičům a veřejnosti. Značný výskyt nevhodných zápisů na chování dětí v žákovských knížkách svědčí o negativním postoji některých vyučujících k žákovi, o zvyku administrativně řešit problémy vyplývající z nedostatečné motivace. Systém vedení a motivování pracovníků má citelně slabá místa. Kontrolní mechanismy jsou formálně vytvořeny, kvantita prováděných kontrol a hospitací je nízká. Praktické provádění kontroly je z hlediska zvyšování kvality vyučování málo účinné.

Celkově má oblast řízení školy citelně slabá místa.

V průběhu orientační inspekce bylo zjištěno porušení obecně závazných právních předpisů. Neefektivní čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu nebylo zaznamenáno.

Celkově je činnost školy hodnocena ještě jako průměrná.

Doporučení řediteli školy:

- Zvýšit názornost výuky a podíl aktivního učení žáků. Omezit neproduktivní verbální a frontální výuku. V kontrolní činnosti tuto oblast důsledně sledovat
- Usilovat o zlepšení vztahu škola - rodina.
- Ustanovit samosprávný orgán žáků, vytvořit podmínky a prostor pro jeho činnost. Jeho existenci přijímat jako partnerství a výchovu k občanskému sebeuvědomění i zodpovědnosti.
- Rozšířit nabídku volitelných předmětů a zájmových útvarů.
- Veškeré vnitřní dokumenty školy označovat razítkem, datem a podpisem ředitele.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Miroslava Březinová
Členové týmu	Mgr. Petr Jiroš
	Mgr. Eva Kindlová
	Jaroslav Richter
	Jan Zapach

V Berouně dne 31. května 2000

Přílohy:

Vyhodnocení dotazníků pro rodiče

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. červen 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Miroslav Šindler

.....
..

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Závěry z dotazníků pro rodiče

Dotazník pro rodiče byl zadán v pěti třídách (IV. C, V. B, VII. B, VIII. A, VIII. B). Z těchto tříd bylo odevzdáno ke zpracování 38 dotazníků s těmito výsledky:

Rodiče vyjádřili spokojenost

- s informovaností o školních výsledcích svého dítěte
- s prostorem, který škola vytváří pro rozvoj jejich dítěte
- s mimoškolními aktivitami (návštěvy kulturních a výchovných akcí, školy v přírodě, školní výlety aj.)
- se snahou školy o vylepšení učeben a vybavení výpočetní technikou.

Rodiče měli připomínky:

- k nabídce nepovinných předmětů, zájmových útvarů, sportovních aktivit
- k vybavenosti školy učebními pomůckami, popř. učebnicemi
- k relaxační činnosti o velké přestávce
- ke komunikaci mezi učitelem a žáky.

Domnívají se, že by měla nastat ještě tato zlepšení:

- umožnit dětem pobyt venku o velkých přestávkách
- výuka PC na 1. stupni
- snížit kvantitu vyučovací látky
- menší počet žáků ve třídách.

Někteří rodiče měli výhrady k profesionalitě učitelů, k nedostatečné možnosti výběru cizího jazyka popř. i volitelného předmětu (dle zájmu žáka). Ojediněle se vyskytuje chvála na přístup učitelů a ředitele školy k rodičům a k dětem.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Kladno	2000-07-17	022 223/00-5067
Zřizovatel: Město Slaný	2000-07-17	022 224/00-5067

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.